

Samobójcza śmierć 16-latka pomimo wyraźnych sygnałów

Mateusz Kabaciński

Security
in practice

Samobójcza śmierć 16-latka pomimo wyraźnych sygnałów

Opracował: Mateusz Kabaciński, 02.11.2022 r.

21 października 2022 r. w miejscowości Uścikowo policja znalazła ciało młodego mężczyzny. Kilka godzin później, po dokonaniu wstępnych oględzin, zidentyfikowano jego tożsamość. Był to poszukiwany 16-letni Filip.

19 października 2022 r. wpłynęło pierwsze zawiadomienie o zaginięciu i rozpoczęły się poszukiwania młodzieńca pochodzącego z Obornik. Chłopak zgodnie z ustaleniami miał jak co dzień wyjść z domu rano do szkoły, a po zajęciach spotkać się z mamą. Jednakże tego dnia nie przyszedł i przepadł bez wieści. Mama Filipa, zaniepokojona jego zniknięciem, zgłosiła to na policję[1]. Rozpoczęła się trwająca dwie doby akcja poszukiwawcza. Działania zostały podjęte przez druhow z okolicznych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. 21 października 2022 r. o godzinie 8.38 do Komendy Powiatowej PSP w Obornikach wpłynęło zgłoszenie o pomocy policji w poszukiwaniu osoby zaginionej[2]. Po dojeździe na miejsce zdarzenia zorganizowano odprawę i ustalono rejon poszukiwań. Na prośbę dyżurnego policji do zdarzenia zadysponowano przewodnika z psem tropiącym z JRG (Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza) 4 Poznań, zespół dronowy z JRG 6 Poznań oraz łódź z sonarem z JRG 1 Poznań. Wprowadzono podział na obszary. Przewodnik z psem przeszukał około 40 ha terenu, dron wykonał cztery loty i przeszukał łączną powierzchnię 60 ha, a wyposażone łodzie sprawdziły koryto i oba nabrzeża Warty na odcinku około 20 km. Niestety spełnił się najczarniejszy scenariusz[3]. Na miejsce zdarzenia wraz z policjantami i członkami Ochotniczej Straży Pożarnej przybyli lekarze, którzy stwierdzili zgon. Zgodnie z informacjami, jakie udzieliła Izabela Leśnik – rzeczniczka prasowa policji w Obornikach – wieczorem potwierdzono, że znalezione ciało to poszukiwany od kilku dni 16-letni Filip[4].

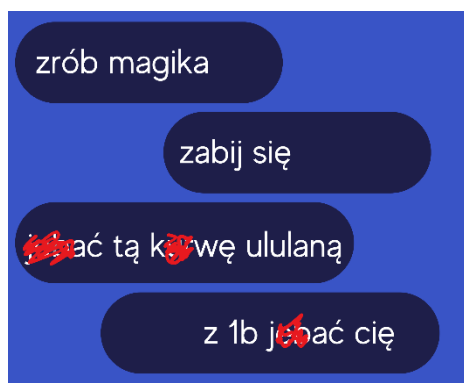
Sekcję zwłok zaplanowano na 26 października 2022 r. Po jej przeprowadzeniu ustalono, że przyczyną śmierci nastolatka były obrażenia wielonarządowe, spowodowane najprawdopodobniej upadkiem z dużej wysokości[5]. Chłopak popełnił samobójstwo, skacząc z masztu telekomunikacyjnego[6].

Co pchnęło 16-letniego chłopaka do targnięcia na swoje życie?

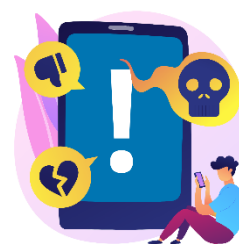
Wraz z pojawieniem się doniesień o samobójczej śmierci 16-latka rozpoczęto działania mające na celu ustalenie przyczyn. Pomimo że z początku wykluczono bezpośredni udział osób trzecich, to wszczęto postępowanie z tytułu nakłonienia. „Prokuratura Rejonowa w Obornikach prowadzi śledztwo w sprawie śmierci Filipa, dotyczące nakłonienia do targnięcia się na życie, tj. o przestępstwo z art. 151 kk. W jego toku będą weryfikowane doniesienia medialne, iż zmarły miał targnąć się na swoje życie z powodu uporczywego nękania go przez jego kolegów ze szkoły” – przekazała Katarzyna Ryżyńska-Banasiak, rzeczniczka prasowa Prokuratury Rejonowej w Obornikach[7]. Jak wynika z jej wypowiedzi, Filip prawdopodobnie miał problemy w szkole. Niestety okazało się to prawdą. Potwierdzają to liczne doniesienia i wpisy medialne z informacjami na temat trudności, z jakimi musiał mierzyć się 16-latek.

Nieżyjący już chłopak uczęszczał do Zespołu Szkół w Obornikach im. Tadeusza Kutrzeby. Jak wynika z ujawnionej rozmowy z uczniami tej szkoły, nastolatek od dłuższego czasu był ofiarą hejtu oraz cyberbullyingu, czyli znęcania się w internecie[8]. Oprawcami mieli być jego koledzy ze szkoły. Bullying (ang. znęcanie) miał przybierać nie tylko formę werbalną, ale także fizyczną – Filipa popychano, zaczepiano i gnębiono. Ponadto agresorzy codziennie śpiewali mu „sto lat” i rzucali w niego butelkami czy kulkami z papieru[9]. Jego koleżanka z klasy wyznała, że trwało to od wielu miesięcy i chłopak żył w ciągłym strachu. Śmierć 16-latka nie była więc „skokiem emocjonalnym”, a efektem długotrwałego poczucia bezsensu i beznadziejności. Według ustaleń portalu „Fakt.pl” Filip już prawdopodobnie na początku 2022 r. próbował odebrać sobie życie. Wówczas próbował skoczyć z mostu, jednakże uratował go kolega z klasy. „Brat był cały roztrzęsiony tą sytuacją. Oni byli w szkole cały dzień. Po szkole udali się do domu. W pewnym momencie Filip odłożył plecak, przekazał klucze od domu i zegarek. Powiedział: «Przełącz to moim rodzicom». Przełożył nogę przez most i w tym momencie... go złapał” – przekazała siostra kolegi Filipa. Po nieudanej próbie samobójczej chłopak znalazł się w szpitalu. Matka Filipa stwierdziła, że te wydarzenia miały związek z zaniedbaniami ze strony szkoły. „W pierwszej klasie, krótko po rozpoczęciu roku szkolnego, syn powiedział, że nie ma już siły, że dłużej tego nie wytrzyma. I zaczął opowiadać, co złego dzieje się w szkole. Że na lekcjach inni uczniowie rzucają w niego butelkami po napojach czy kulkami z papieru. Wówczas powiedziałam nauczycielce, co się dzieje. Poprosiłam o spotkanie z dyrektorem szkoły, z wychowawcą. Mieliśmy umówione spotkanie, ale zostało odwołane” – stwierdziła. Nastolatek miał niejednokrotnie informować wychowawcę i innych nauczycieli o dręczących go myślach i prześladowcach. W związku z incydentem na moście wychowawczynie podjęła decyzję o przeprowadzeniu rozmowy Filipa z klasą. Nauczycielka

wystawiła go na środek i zapytała pozostałych uczniów „co mają do Filipa”. Okazało się, że jest superfajnym chłopakiem, że wszyscy go lubią i nikt „nie ma do niego problemu”. Na tej zasadzie wychowawczynie uznała, że problemu faktycznie nie ma. Jeden z redaktorów „Głosu Wielkopolski” rozmawiał z matką jednego z uczniów, który uczęszczał z Filipem do szkoły. Kobieta przyznała, że na początku roku szkolnego rodzice zostali poinformowani o przypadkach nękania. „Na wywiadówce wychowawczynie opowiedziały nam, że jeden z chłopców próbował popełnić samobójstwo. Uratował go jednak jeden z jego kolegów. Poinformowała nas, że szkoła zawiadomi o wszystkim policję i zorganizuje pogadankę zarówno dla dzieci, jak i dla rodziców. Do takiego spotkania jednak nie doszło” – ujawniła matka jednego z uczniów. Lokalne media podały też, że według relacji niektórych uczniów i rodziców Filip był zakochany w jednej z uczennic. Zawód miłosny mógł pchnąć go do samobójstwa bądź być jedną z motywacji do podjęcia decyzji[10].

Wiadomości odnoszące się do Filipa, które zamieszczane były na portalu spotted.oborniki

Wraz z pojawieniem się przesłanek, że powodem samobójczej śmierci jednego z uczniów mogła być przemoc rówieśnicza, sprawą zainteresowało się Kuratorium Oświaty w Poznaniu i wszczęło postępowanie mające na celu zbadanie skali problemu. „Wizytatorzy Kuratorium Oświaty w Poznaniu 24 października podjęli czynności w trybie nadzoru pedagogicznego w Zespole Szkół im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Obornikach w celu rozpoznania sytuacji w związku ze śmiercią ucznia. Na podstawie ustaleń będą planowane dalsze działania w zakresie nadzoru pedagogicznego” – poinformowała rzeczniczka prasowa Magdalena Miczek. „Jednocześnie informuję, że do Kuratorium nie wpływały wcześniej skargi ani informacje, zarówno ze strony szkoły, jak i rodziców, na temat niepokojących zdarzeń dotyczących nękania uczniów. Z uwagi na charakter zdarzenia do czasu pełnego i rzetelnego zbadania sprawy Kuratorium nie będzie przekazywało informacji niepełnych i w trakcie weryfikacji” – dodała[11].

Tymczasem w mediach społecznościowych zaczęły pojawiać się komentarze sugerujące, że ofiar nękania w Zespole Szkół w Obornikach jest prawdopodobnie więcej. Według doniesień zarówno te osoby, jak i ich rodzice zgłaszają się do aktywistów i lokalnych polityków, alarmując, że problem jest szerszy, niż może się to wydawać[12]. Według ustaleń portalu „Wpoznaniu.pl” sprawcami nękań są uczniowie szkoły – grupa licząca cztery – osiem osób; wśród nich jest jedna dziewczyna. Trenują sztuki walki, stwarzają wrażenie fizycznej przewagi. Wybierają sobie cichych i spokojnych uczniów i znęcają się nad nimi psychicznie. Wykorzystują do tego popularne aplikacje społecznościowe. W grupie ich ofiar był m.in. Filip. Niedługo po jego samobójstwie do redakcji „Wpoznaniu.pl” zgłosił się chłopak, który twierdził, że także jest ofiarą prześladowań. Istnieją przesłanki o innym uczniu, który musiał przejść na edukację domową, bo rodzice bali się o jego kondycję psychiczną ze względu na kontakt z hejterami. W internecie znajdują się liczne fotokopie obrazujące formę cyberprzemocy. Na platformie „Tellonym” znajduje się grupa o nazwie „hejted.oborniki”. Figuruje na profilu wpisy przedstawiają strategię, jaką posługują się oprawcy. Zamieszczane komentarze skupiają się na ośmieszeniu ofiary poprzez skierowanie w jej stronę fałszywych oskarżeń. Nękanie trwa zwykle kilka dni. Wymyślane są coraz to nowe oskarżenia, które czyta spore grono uczniów szkoły należącej do tej grupy[13]. Podobne komentarze znajdowały się na profilu Instagram o nazwie „spotted.oborniki.kutrzebav2”, jednak został usunięty. Z kolejnych ustaleń „wpoznaniu.pl” wynika, że grupa hejterów z obornickiej szkoły nie tylko dopuszcza się cyberbullyingu, lecz także nakłania uczniów do popełnienia samobójstwa. Widnieją komentarze typu „zabij się, skończ ze sobą, zrób magika pls”[14](pls, skrót od please – ang. proszę). Stwierdzenia nakłaniające do samobójstwa zwykle poprzedzone są imieniem i nazwiskiem osoby, do której ów komentarz jest skierowany. Prócz nich pojawiają się także wulgarne wpisy, również odnoszące się do konkretnych osób. Uczniowie wymieniani bezpośrednio z danych osobowych są poniżani i gnębieni. Nietrudno wyobrazić sobie, w jakim kierunku „zmierza” stan psychiczny osoby, która jest ofiarą tego typu komentarzy w sieci[15].

W związku ze śmiercią Filipa dyrekcja szkoły w Obornikach wydała oficjalne oświadczenie. Głosy niezadowolonych rodziców i uczniów, zarzucających bierność władzom placówki oraz niepowiadomienie policji o nękanii Filipa, nie znalazły odzewu w oświadczeniu. Poproszono jedynie o niekrytykowanie: „W związku z pojawiającymi się w internecie publikacjami oraz towarzyszącymi im komentarzami w serwisach społecznościowych na temat śmierci naszego ucznia Filipa Chudziaka pragnę jeszcze raz podkreślić, że cała społeczność Zespołu Szkół im. gen. T. Kutrzeby w Obornikach głęboko przeżywa to tragiczne wydarzenie. Prosimy

o umożliwienie Bliskim Filipa godnego przeżywania żałoby po jego odejściu. Apeluję także o powściągliwość w mediach społecznościowych. Wiele z zamieszczonych komentarzy jest niezwykle krzywdzących i niesprawiedliwych. Jednocześnie informuję, że uczniowie klasy, do której uczęszczał Filip, spotkają się w poniedziałek z psychologiem. Ze wsparcia będą mogli skorzystać także uczniowie innych klas. Zapewniam, że każdy, kto zgłosi się po pomoc, bezzwłocznie ją otrzyma” – napisała w oświadczeniu Małgorzata Cyranek, dyrektor Zespołu Szkół im. gen. T. Kutrzeby w Obornikach[16]. 9 października 2022 r. wydano kolejne oświadczenie. „Społeczność szkoły jest wstrząśnięta tragedią, do której doszło w zeszłym tygodniu. Szkoła była w kontakcie z rodzicami Filipa, który pozostawał pod specjalistyczną opieką. Dyrekcja szkoły i grono pedagogiczne zawsze reagowali na wszelkie niepokojące sygnały, starając się zapewnić uczniom prawidłowe warunki do nauki oraz poczucie bezpieczeństwa. W trosce o dobro uczniów oraz ze względu na toczące się w sprawie postępowanie dyrekcja szkoły nie będzie udzielać dalszych informacji”[17].

[1] M. Michalak, *Jego mama czekała i czekała, ale Filip nie przyszedł. Zaginiony 16-latek nie żyje!* [ZDJĘCIA], 21.10.2022, <https://www.se.pl/poznan/jego-mama-czekala-i-czekala-ale-filip-nie-przyszedl-zaginiony-16-latek-nie-zyje-zdjecia-aa-sqna-eudw-9Gxs.html>, 23.10.2022.

[2] *16-letni Filip nie wróci do domu. Tragiczny finał poszukiwań*, 22.10.2022, <https://wiadomosci.wp.pl/16-letni-filip-nie-wroci-do-domu-tragiczny-final-poszukiwan-6825704719793088a>, 25.10.2022.

[3] *Oborniki. 16-letni Filip popełnił samobójstwo. Był nękanym przez rówieśników*, 26.10.2022, <https://kronika24.pl/oborniki-16-letni-filip-popelnil-samobojstwo-byl-nekany-przez-rowiesnikow/>, 30.10.2022.

[4] B. Chudy, *16-letni Filip nie żyje. Tragiczny finał poszukiwań nastolatka*, 22.10.2022, <https://wiadomosci.radiozet.pl/Polska/Oborniki.-Filip-nie-zyje.-Tragiczny-final-poszukiwan-16-latka>, 27.10.2022.

[5] M. Glanc, *Nowe informacje w sprawie śmierci 16-letniego Filipa. Wiedziano o jego nękanii?*, 26.10.2022, <https://kobieta.onet.pl/wiadomosci/nowe-informacje-w-sprawie-smierci-16-letniego-filipa-wstrzasajace-glosy/sklm7yq>, 28.10.2022.

[6] *Oborniki. 16-letni Filip popełnił samobójstwo...*

[7] *16-letni Filip odebrał sobie życie, bo był nękanym? W szkole aż huczy od domysłów. Jest śledztwo* *prokuratury* *w sprawie*, 24.10.2022, <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/poznan/oborniki-samobojstwo-16-letniego-filipa-byl-nekany-w-szkole-jest-sledztwo/czcxcz0>, 25.10.2022.

[8] D. Przybysz, *Czy 16-letni Filip był nękanym przez swoich rówieśników?*, 24.10.2022, 25.10.2022.

[9] *Uwaga! TVN: Nie żyje 16-letni Filip. Co doprowadziło go do samobójstwa?*, 9.11.2022, <https://www.wprost.pl/kraj/10946341/uwaga-tvn-nie-zyje-16-letni-filip-co-doprowadzilo-go-do-samobojstwa.html>, 12.11.2022.

[10] D. Gołdyn, *Oborniki. 16-letni Filip popełnił samobójstwo? Na jaw wychodzą tragiczne szczegóły*, 25.10.2022, <https://wiadomosci.radiozet.pl/Polska/Oborniki.-16-letni-Filip-popolnil-samobojstwo-Na-jaw-wychodza-tragiczne-szczegoly>, 25.10.2022.

[11] M. Zaborowska, *Śmierć 16-letniego Filipa z Obornik. Śledczy badają sprawę*, 25.10.2022, https://www.rmfm24.pl/regiony/poznan/news-smierc-16-letniego-filipa-z-obornik-sledczy-badaja-sprawe,nId,6369510#crp_state=1, 25.10.2022.

[12] M. Glanc, *Nowe informacje w sprawie śmierci 16-letniego Filipa...*

[13] J. Józewski, *Filip nie żyje. Dotarliśmy do rozmów uczniów z jego szkoły. Nękają kolejne osoby i wypominają sobie śmierć Filipa*, 23.10.2022, <https://wpoznaniu.pl/filip-nie-zyje-dotarlismy-do-rozmow-uczniow-z-jego-szkoly-nekaja-kolejne-osoby-i-wypominaja-sobie-smierc-filipa/>, 29.10.2022.

[14] Jest to oczywiście prześmiewcze nawiązanie do śmierci rapera Piotra „Magika” Łuszcza, który w grudniu 2000 r. popełnił samobójstwo, skacząc z okna.

[15] J. Józewski, *Hejterzy z Obornik nakłaniali uczniów do samobójstw? Do szkoły weszli wizytatorzy*, 24.10.2022, <https://wpoznaniu.pl/hejterzy-z-obornik-naklaniali-uczniow-do-samobojstw-do-szkoly-weszli-wizytatorzy/>, 27.10.2022.

[16] J. Tyszkowski, *16-letni Filip popełnił samobójstwo. Był nękanym w szkole? „Ofiar było więcej”*, 26.10.2022, <https://vibez.pl/wydarzenia/16-letniego-filip-popolnil-samobojstwo-byl-nekany-w-szkole-ofiar-bylo-wiecej-6827119471741856a>, 27.10.2022.

[17] *Nie żyje 16-letni Filip. Co doprowadziło go do samobójstwa?*, 9.11.2022, <https://uwaga.tvn.pl/reportaze,2671,n/nie-zyje-16-letni-filip-co-doprowadzilo-go-do-samobojstwa-oficjalna-strona-programu-uwaga-tvn,352633.html>, 11.11.2022.